

Čís. 14742.

K výkladu § 10 zákona o nekalé soutěži.

Význam slov »za účelem soutěže.«

(Rozh. ze dne 29. listopadu 1935, Rv I 2069/35.)

V periodickém časopise, jehož je žalovaný vydavatelem, vyšel článek s nápisem »Das teure Staatshotel«, v němž se mimo jiné praví, že »jen X.-Hotel« stojí geograficky stejně pokud jde o ceny pokojů jedinečně (einsam) na výši«. Tato věta má podle tvrzení žalobce vztah k předchozímu obsahu článku, v němž byly uvedeny pokojové ceny u srovnání s cenami v soukromých bytech, a hotelové tarify za jízdy autem. Poněvadž tato tvrzení nejsou pravdivá, neboť stejné ceny pokojů mají i jiné hotely v místě a okolí a poněvadž žalobce jako nájemce hotelu žádnou automobilovou dopravu neprovozuje, domáhá se žalobou výroku, že žalovaný jest povinen zdržeti se rozšiřování nepravdivých zpráv o X.-Hotelu tvrdících zejména, že týž jest v otázce cen některých pokojů jedinečně (einsam) na výši, že má hotelové sazby pro jízdy autem, kolik činí tyto ceny, a konečně zpráv, v nichž se ceny pokojů v X.-Hotelu srovnávají s cenami pokojů u soukromých pronájemců v jiných lázeňských místech. První soud uznal podle žaloby. Důvody: Žalovaný není sic soutěžitelem žalobce ve smyslu § 46 zák. o nekalé soutěži, avšak tohoto poměru sporných stran ustanovení § 10, o které zde jde a z něhož je žalováno, nevyžaduje (argum. »kdo«). Žalovaný nemůže se také dovolávat toho, že údaj svůj učinil bez soutěžitelských pohnutek pouze z pouhé kritiky vedené vyššími cíly, jaké nemohou zakládati skutkovou povahu nekalé soutěže, neboť nelze přehlédnouti, že i pod formou kritiky mohou se skrývatí soutěžní úmysly čelící k tomu, aby podporován byl účel soutěžní po případě soutěžní posice osob jiných takovým způsobem, že se udánlivá ochrana veřejných zájmů pouze předstírá a že se skrývá za ní takovýto účel soutěžitelský. Do kategorie nekalé soutěže patří i propaganda určité formy hospodářského odvětví (tedy i pronajímání pokojů lázeňským hostům soukromníky, což, jak známo, jest pramenem vydatného příjmu obyvatelstva v lázeňských městech) a že vskutku jde pak o zastřenou formu konkurenčního boje proti určitým podnikatelům (v daném případě proti podniku státnímu, který vystavěl po případě svým nájemcem provozuje veliký lázeňský podnik, ač v místě jsou i hotelové podniky soukromé). Pachatel nemusí mít zájem na konkurenčním podniku a může přes to zlehčování za účelem soutěže z jiných pohnutek vycházeti, na př. z důvodu odporu proti státnímu podnikání po případě jeho vedení. Herman Otavský pokládá účel soutěžní jen tehdy za vyloučen, jestliže projev učiněn byl bez jakéhokoliv vztahu k soutěži a jestliže od toho, kdo ho vnímá, nemůže býti ani na účel soutěžní vztahován. K takovému náhledu přidávají se i jiní autoři. Jest tedy zřejmo, uváží-li se celý souhrn článku se všemi podstatnými skutečnostmi a okolnostmi, za jakých se stal, že stal se údaj v jednotlivosti i celku za účelem soutěže. Údaj byl také způsobitý a to celý údaj, jak ve výroku rozs-

dečném jest citován, poškoditi žalobce podnikově, neboť o článku bylo mezi hosty dosti debatováno a měl uvedený článek za následek, že několik hostů stěžovatel si, že X.-Hotel je příliš drahý, že se o tom všeobecně v novinách píše a dokonce jeden host se z hotelu vystěhoval. Článek byl převzat jinými časopisy. Podle frekvenční knihy měl článek i vliv na celkový obrát, neboť právě po 7. srpnu 1933 bylo lze pozorovati, že počet hostů se nápadně zmenšil přes to, že v předchozím roce takového zmenšení nebylo. Inkriminované údaje o podniku žalobce byly tedy způsobilé poškoditi podnik zejména i způsobilé oklamati a zjednati tím přednost jiným podnikům při soutěži. Žalovanému nepodařilo se provésti důkaz pravdy nehledíc k tomu, že poškození takové, i kdyby údaj pravdivým byl, vzhledem k tomu, že žalovaný nijak nebyl nucen zvláštními okolnostmi údaje ty činiti a učinil je ve vědomí, že mohou podnik ve značné míře ohroziti, zakládalo by i skutkovou povahu zlehčování dle odst. 2 § 10 zákona čís. 111/27. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání. D ů v o d y: Bezdůvodná jest výtká, že napadený rozsudek neobsahuje vývodů týkajících se nekalé soutěže nebo soutěže vůbec, neboť napadený rozsudek je v dokonalé míře obsahuje a odvolatel sám je obšírně vyvrací, ovšem marně. Tak hned v zápětí vytýká soudu, že pokládá sporný článek za uveřejněný ze soutěžitelských pohnutek, ač prý žalobce vůbec netvrdil, že se tak stalo za účelem soutěže. Přehlíží však, že toto tvrzení jest obsaženo v tvrzení, že inkriminovaná místa zakládají zlehčování žalobcova podniku ve smyslu § 10 zák. o nek. soutěži a že žalobce tvrdil při ústním jednání, že inkriminovaný článek zeslaboval u publika soutěživost žalobcova podniku. Nesprávné je další tvrzení žalovaného, že § 10 uvedeného zákona předpokládá jednání za účelem soutěže v zájmu určitého podniku. To neplyne ani ze zákona ani z judikatury a to ani z rozh. čís. 3881 a 4178 sb. n. s. (srovn. Skála str. 136, Hamann str. 59). Paragraf 10 uvedeného zákona nevyžaduje také, aby jednání nekalé soutěže se stalo jen za účelem soutěže, nýbrž stačí, stalo-li se také za tím účelem (Skála str. 136, Hamann str. 60). Neprávem vytýká žalovaný prvému soudu, že mu »podstrkává« úmysl politický, po případě národní. To z rozsudku není patrné. Ostatně v každém případě uznává a řádně odůvodňuje první soud, že sporné jednání stalo se za účelem soutěže. I kdyby tedy první soud předpokládal u žalovaného i úmysl politický a národní, předpokládal by jej vedle účelu soutěžního, takže by to na věci nic neměnilo. Kritika státních podniků ani podporování soukromých podniků není ovšem vyloučena, ale to neznamená ještě přípustnost nekalé soutěže na újmu oněch a v zájmu těchto. A že nešlo v souzeném případě jen o kritiku, odůvodnil správně a výstižně už první soud. Na tom, že šlo o článek v novinách, nezáleží, neboť ani tím způsobem nesmí se kritiky zneužiti k zakrytí nekalé soutěže. Že ve sporném článku nešlo jen o kritiku, plyne i z toho, že v něm na př. se uvádějí jen ceny některých pokojů, ale neříká se, že to jsou ceny jen v červenci a srpnu, a neuvádí se jejich ceny jindy, ani ceny jiných pokojů vůbec, ani okolnosti svědčící pro tyto ceny a že se nesrovnávají tyto ceny s cenami v podobných hotelích, nýbrž s cenami v soukromých bytech.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Rozhodnutí sporu závisí na otázce, zda údaje ve výroku poznačené učiněny byly, jak vyžaduje § 10 zákona proti nekalé soutěži, na němž je žaloba vybudována, za účelem soutěže, a jak jest tuto náležitost podstaty zmíněného paragrafu vykládati. Jestliže tu zákon přiznává právní relevanci konkrétních údajů jenom v případě, že byly učiněny k určitému účelu, to jest za účelem soutěže, je zřejmé, že zákon požaduje, aby původce údajů si tento účel nejen uvědomil, nýbrž aby tento účel také byl vodítkem jeho jednání a aby bylo při tom jeho snahou účelu tohoto dosáhnouti. Tím se do podstaty zmíněného místa zákona také pro obor práva civilního dostává jistý subjektivní moment, to jest úmysl původce údajů dosáhnouti určitého účelu. Tento úmysl nelze vždy a beze všeho předpokládati, nýbrž dlužno o tom, bylo-li jednáno v tomto úmyslu, usuzovati podle zevních skutečností toho kterého případu (§ 863 obč. z. o.). Žalobci náleží, aby k opodstatnění svého nároku také v této příčině přednesl konkrétní skutečnosti, z nichž by se úmysl žalovaného i účel projevu mohl spolehlivě dovoditi, a to tím spíše, když — jako v našem případě — nejde o soutěžitele ve smyslu § 46 o. z. V žalobě omezuje se žalobce jenom na to, že označuje za samozřejmé vědomí žalovaného, že údaje tyto jsou způsobilé jeho podnik poškoditi nebo ve značné míře ohroziti. Než ani tato možnost sama o sobě ani to, že by si ji byl žalovaný mohl uvědomiti, nestačí k naplnění pojmu údaje, který se stal za účelem soutěže. Poškoditi podnik mohou zajisté také údaje vycházející z jiných, nesoutěžních pohnutek, jež jsou s hlediska zákona proti nekalé soutěži irelevantní. Ani v takovém případě není napadený bez právní ochrany, protože mu k ní vhodné prostředky poskytuje § 1330 obč. z. o., který však poškozenému nedává nárok zdržovací, jenž je uplatňován v přítomném sporu. Nerozhodné je samo o sobě také, že v důsledku závadných projevů nastalo v kruzích zákaznických zeslabení soutěživosti, protože také to může býti objektivní důsledek jednání, který je ostatně zahrnut již také v ohrožení nebo škodě, jak je má na mysli § 1330 obč. z. o. Když tedy má býti místo tohoto zákonného ustanovení sáhnuť ke speciálnímu předpisu § 10 zákona proti nekalé soutěži, plyne již z účelu tohoto zákona, že musí jíti o soutěž, o soutěžní jednání a že takové soutěžní jednání, jímž chce se zasáhnouti do soutěže a porušiti její uznávané zásady nekalým jednáním, musí býti vodítkem žalovaného, musí mu býti účelem; porušiti uznávaný pořádek v soutěži předpokládá vůli přesunouti prospěch nebo újmu jednoho soutěžitele na újmu nebo prospěch jiného. Takový úmysl takto zasáhnouti do soutěžních poměrů je požadavkem skutkové podstaty § 10 zákona proti nekalé soutěži. Kdyby tu takový úmysl byl, nesešlo by ovšem na tom, byl-li projeven otevřeně anebo lze-li na úmysl takový jenom usuzovati z určitých okolností, třebaže by se navenek původce údaje dovolával pro své jednání důvodů, jež by s hlediska zákona proti nekalé soutěži nepadaly na váhu a že by tak svůj pravý důvod zastíral. Než pokud jsou zde skutečně vážné důvody s hlediska zákona proti nekalé soutěži nerozhodné, které mohou postačiti k objasnění pohnutky pisatelovy, jsou-li zde tedy opravdu vážné důvody pro to, že jde jenom o pojednání nebo

kritiku v rámci uznávaných úkolů veřejného tisku, nebo o jiné nesoutěžní důvody, nelze upustiti od požadavku, aby podány byly předpoklady, které podle zásady vyslovené v § 863 obč. z. o. při rozumném posouzení nemohou vésti k jinému výkladu nežli k tomu, že pisatel skuteční byl veden také takovou pohnutkou, jak ji má na mysli § 10 c. z., a že skutečně sledoval účel, kterému má býti tímto místem zákona zabráněno. Důvody, k nimž poukazuje žalobce a k nimž poukazovaly také nižší soudy, k takovému bezpečnému úsudku nedostačují. Chybí-li však tato podmínka zdržovacího nároku, netřeba řešiti, byly-li údaje pravdivé a byly-li způsobilé podnik žalobcův poškoditi, protože se žalobce nedovolává toho, aby bylo žalovanému uloženo nepravdivé údaje odvolati a škodu nahraditi, nýbrž jenom aby mu bylo uloženo zdržeti se takových údajů, což však žalobci — jak již bylo řečeno — podle § 1330 obč. z. o. přiznati nelze, nejsou-li zde podmínky speciálního ustanovení § 10 zákona proti nekalé soutěži.

Čís. 14743.

K výkladu § 10 odst. 1 zák. o nekalé soutěži.

Žalobou zdržovací mohou býti žalováni jak odpovědný redaktor tak i tiskař; není třeba, aby tyto osoby byly soutěžiteli, stačí, staly-li se závadné projevy v hospodářském soutěžním styku.

(Rozh. ze dne 29. listopadu 1935, Rv I 2136/35.)

Žalovaný je vydavatelem a zodpovědným redaktorem časopisu »B. Z.« a druhý žalovaný tiskařem tohoto časopisu. V časopise tom bylo otištěno vyzvání: »Apelujeme na všechny myslící spotřebitele, aby obstarávali své nákupy bezvýhradně u soukromých obchodníků, aby tímto způsobem dokázali, že se nestanou obětí různého lákání mezinárodních konsumních spolků. Již po patnáct let mají špinavé útoky listů (určité politické strany) na soukromé obchodníky pouze ten účel, popuditi spotřebitelské kruhy, málo myslící, zajmouti za členy a zapráhnouti do svého jha.« »Tak dělají si naši dělníci, kteří se dali zapsati do konsumních spolků, hrobaře sami sobě. Usměrnovací činnost cenová konsumních spolků je nesmysl, který již 15 let jest trpělivým členům denně čerstvě přihríván a servírován jako vnadidlo.« Žalobě na zdržení se těchto údajů, podané Svazem příslušných hospodářských družstev, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů :

Jde jenom o žalobu zdržovací a tu může býti žalován jak odpovědný redaktor, tak i ten, kdo spolupůsobil při tisku, tedy tiskař, protože obmezení uvedené v § 3 zákona proti nekalé soutěži platí jenom pro žaloby o náhradu škody. Není potřeba, aby tyto osoby byly soutěžiteli, ale vyžaduje se, aby se závadné projevy staly v hospodářském soutěžním